

REACTIE CONCEPT WETSVOORSTEL WIJZIGING RWN HERKRIJGING EN VERLIES NEDERLANDERSCHAP

Nederlandschap

5 MEI 2023

Inhoudsopgave

Coalitieakkoord 2021-2025	2
Onze Terminologie	3
Evenredigheid – het ontstaan van dit voorstel	3
Beperkingen van de Tjebbes uitspraak.....	4
Discriminatie/Wetsongelijkheid.....	5
Verwarring en Fouten.....	7
Voorbeeld verwarring.....	8
Verzoek/voorstel aanvullend wetsartikel	8
Nationale Ombudsman rapport van 2016	9
Wetswijzigingen van 1985 en 2003	11
1985	11
2003	11
Coronavirus/ Covid	12
Waarin schiet dit voorstel tekort?.....	13
Ons voorstel (F):	14
Onze reactie, punt voor punt	15
Artikel II.....	16
Artikel III.....	16
Ideale Oplossing	18
Terugkeren naar Nederland of langere periode in Nederland kunnen verblijven.....	19
Overige oplossingen	20
Oproep tot verdere consultatie en overleg	21

Ministerie van Justitie en Veiligheid

de Tweede Kamer en geïnteresseerde partijen

Betreffende:

Reactie op **consultatie conceptwetsvoorstel Wijziging RWN**

Herkrijging en verlies Nederlanderschap na langdurig verblijf buiten Koninkrijk en EU

Geachte Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, en team,

Wij zijn juristen, advocaten, stichtingen, belangenorganisaties, en andere personen die graag onze visie willen geven op de problematiek ten grondslag aan dit conceptwetsvoorstel, en daarbij geven we U graag een aantal voorstellen die de wetgeving zou verbeteren, menselijker, eerlijker en evenrediger kan maken.

Vandaag, 05 mei, staat Nederland in het teken van de bevrijding. Bevrijding van de Duitse bezetting die met een extreme ideologie onder het motto van één volk, met het daarbij komende racisme en nationalisme, veel leed veroorzaakte. Nu staan we hier in 2023 en herdenken deze donkere periode.

Maar vandaag staan we ook in het algemeen stil bij de waarde van vrijheid, democratie en mensenrechten. In onze optiek sluit dit ook aan bij onze nationaliteitswetgeving ontstaan in 1893 met het erg ouderwetse principe van één volk nationaliteit, loyaliteit aan één land. Want dit is waar het erg ouderwetse feodale principe van enkelvoudige nationaliteit uit voortkomt. Een principe waaraan de Nederlandse overheid de laatste 130 jaar als een van de laatste zich zo halsstarrig vasthoudt.

We zien automatisch verlies als een geforceerde keuze tussen vader- en moederland, of adoptief land. Het staat ons niet om kinderen een ouder toe te forceren. En terwijl dit een woordspeling is blijkt dat de consequenties dit vaak wel bewerkstelligen, een geforceerde scheiding van familieleden, land en cultuur.

Coalitieakkoord 2021-2025

Het Coalitieakkoord 2021-2025 was een erkenning van de “onwenselijke” problematiek die Nederlanders (voormalig Nederlanders) ervaren. Het leed van velen werd door de coalitie erkend en er zou hiervoor een oplossing komen door modernisering van de wetgeving. De coalitie stelde op pagina 40:

“De Rijkswet Nederlanderschap leidt in sommige situaties tot onwenselijke problemen. We herzien het automatisme waarbij Nederlanders met een meervoudige nationaliteit buiten het EU-grondgebied (na tien jaar) hun Nederlanderschap verliezen en maken het voor hen makkelijker het Nederlanderschap te behouden naast hun andere nationaliteit of, voor degenen die het na 1 april 2003 verloren, te herkrijgen.”

Het huidig concept wetsvoorstel doet sterk tekort aan de verwachtingen die de coalitie hiermee beloofde en aankondigde. Graag zien wij dan ook aanpassingen aan dit concept wetsvoorstel. En ook zien we graag een verantwoording waarom het concept tekort doet aan de verwachtingen van een redelijke en evenredige wetgeving.

De totstandkoming van dit concept roept een aantal vragen op, waar wij graag antwoorden op zouden willen zien:

1. Hoe heeft dit wetsvoorstel vorm gekregen, welke instructies zijn er aan de juristen gegeven? Wie heeft deze instructies aan de juristen gegeven?
2. Waren er hierbij specifieke instructies vanuit een persoon, aantal personen, ambt, of partij, die stelden dat men toch het automatisme van verlies in stand wilde houden? Zo ja, door wie?
3. Is er voorgesteld om juridische redenen te vinden om het automatisme in stand te kunnen blijven houden? Zo ja, door wie?

Onze Terminologie

“Klok”

Het gaat in dit concept wetsvoorstel voornamelijk over Artikel 15 lid 1c, verlies van nationaliteit door als volwassene met ook een andere nationaliteit langer dan 13 jaar buiten de Europese Unie te wonen. We noemen dit voor het publiek de zogenaamde 13-Jaren Klok, versie 1. We hadden gehoopt dat er geen versie 2 zou komen, zoals met dit concept wetsvoorstel wel het resultaat zou zijn.

De terminologie van “Klok” gebruiken we om aan de burger, en zelfs ambtenaren, uit te leggen hoe de wetgeving werkt. Zie het als een alarmklok. In het verleden hebben we verschillende klokken gehad, elk met verschillende voorwaarden die met de wetswijzigingen ontstonden. Dit begon met de

5-Jaren Klok in 1850, toen in

1893 de 10-Jaren Klok versie 1, daarna sinds

1985 de 10-Jaren Klok versie 2, daarna vanaf

2003 de 10-Jaren Klok versie 3, en nu dan dus vanaf

2022 de 13-Jaren Klok versie 1. Dus als we naar een “Klok” verwijzen dan is het een verwijzing naar het betreffende wetsartikel en concept van automatisch verlies door het verstrijken van een periode.

“Voormalig Nederlander”

In de wetgeving wordt meestal verwezen naar “oud-Nederlander”. Dit wordt door velen onjuist benaderd alsof het om de leeftijd, of een oud probleem, gaat. Nee, het gaat ook over hedendaagse kinderen en jong volwassenen die hun nationaliteit (recentelijk) hebben verloren. En het probleem heeft niet alleen met de migratie golven van de jaren 50 en 60 te maken maar met een problematiek die al vanouds tot heden bestaat. In tegenstelling tot de overheid verwijzen wij dan ook naar ‘voormalig Nederlanders’ en niet naar oud-Nederlanders.

“Golf van 1995”/ “Golf van 2003”

Vanaf 1995 tot 2003 verloren veel Nederlanders hun nationaliteit door de wetswijziging van 1985 m.b.t. de creatie van RWN Artikel 15 lid c. De “golf van 1995” verwijst hiernaar.

Vanaf 2013 tot 2022 verloren veel Nederlanders hun nationaliteit door de wetswijziging van 2003 m.b.t. de aanpassing tot RWN Artikel 15 lid 1c. De “golf van 2013” verwijst hiernaar.

Evenredigheid – het ontstaan van dit voorstel

Evenredigheid kwam vooral ter sprake sinds de zogenaamde Tjebbes uitspraak in 2019. Het Hof van Justitie van de Europese Unie verklaarde zo dat het automatisme van verlies van de nationaliteit onevenredig is. Automatisme bestaat niet alleen bij de zogenaamde Klok, huidig

Artikel 15 lid 1c, maar ook bij verlies door het aannemen van een andere nationaliteit zonder tot een voorwaardelijke uitzondering te behoren, Artikel 15 lid 1a.

De Tjebbes uitspraak is daarna door de Raad van State, politiek en overheid ook zo goed als geaccepteerd. Dit resulteerde in een misschien goed bedoelde maar ons inziens onevenredige wetwijziging (RWN 01 April 2022). Helaas komt het in de praktijk er nog steeds op neer dat het nieuwe Optie proces en toetsing van evenredigheid niet altijd evenredig is. En ook niet voor iedereen. Immers wordt bij de toetsing slechts gekeken naar bindingen en gebruik van het Unieburgerschap, of dergelijke plannen, in een ander EU land dan Nederland.

Dus, diegene die bindingen en een relatie hadden met Nederland worden hierbij niet overwogen. Dit werd destijds ook door de Raad van State en de vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid opgemerkt als ongewenste en betwifelbaar. Maar de evenredigheid is dus helaas ook nu nog niet op deze manier mogelijk voor diegene met een band/relatie met Nederland zelf. De staatsecretaris van Justitie destijds, Ankie Broekers-Knol, schoof dit van haar af en verwees naar toekomstige wetsvoorstellen en wilde alleen maar het hoognodige/minimale doen volgens de Tjebbes uitspraak.

Het (vorige) wetsvoorstel is *“louter bedoeld om de RWN op zo kort mogelijke termijn in overeenstemming te brengen met het Unierecht. Verdergaande wijzigingen gaan deze reikwijdte te buiten.”*

Ankie Broekers-Knol als voormalig Staatsecretaris van Justitie

Met de wetwijziging van 01 April 2022 wordt echter de zogenaamde Tjebbes uitspraak ook niet meer volledig gehonoreerd. Zo zijn er nu met het Optie proces (RWN Artikel 6 lid 1p) nieuwe voorwaarden toegevoegd en wordt de evenredigheidstoets slechts bij het Optie proces uitgevoerd. En niet meer zoals voorheen bij een paspoort aanvraag, zoals de Tjebbes uitspraak opmerkte en concludeerde onder punt 43:

“Overigens merkt de verwijzende rechter in wezen op dat zowel de minister als de bevoegde rechterlijke instanties krachtens het nationale recht ertoe zijn gehouden om in het kader van de procedure voor de aanvragen tot vernieuwing van paspoorten te onderzoeken of het Nederlanderschap kan worden behouden, en dat zij daartoe een volledige beoordeling dienen te verrichten uit het oogpunt van het door het Unierecht erkende evenredigheidsbeginsel.”

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/nl/TXT/?uri=CELEX:62017CJ0221>

Beperkingen van de Tjebbes uitspraak

De Europese Unie, en het Hof van Justitie van de Europese Unie hebben geen brede zeggenschap over de nationaliteitswetgevingen van lidstaten. Dit is dan ook de reden dat de uitspraak zich slechts kon beperken tot de onevenredigheid van het verlies van EU unieburgerschap die gepaard is aan het Nederlanderschap. Ook is het Unieburgerschap pas ingevoerd met het Verdrag van Maastricht, dat in werking trad op 01 november 1993. Aanspraak maken op de zogenaamde Evenredigheidstoets bij Optie (RWN Artikel 6 lid 1p) is dan ook alleen mogelijk als men kan aantonen gebruik te hebben gemaakt, of gebruik wilde maken, van Unieburgerschap rechten, zoals rechten of Vrij Verkeer binnen de EU, sinds 01 Nov 1993.

Over de jaren zijn er veel mensen die lang geleden er achter zijn gekomen niet meer Nederlander te zijn. Een grote golf in 1995 en 2003 als gevolg van de wetwijzigingen 10 jaar daarvoor en het automatisme van de respectievelijke Klokken. Deze mensen zien nu na lang proberen en wachten

de mogelijkheid om via deze evenredigheidstoets weer Nederlander te worden. In eerste instantie lijkt dit een eenvoudige en betere optie, dan de optieprocedure met voorwaarde voor een vaak moeilijk te verkrijgen verblijfsvergunning en een jaar verblijf in Nederland. Echter is het veel aanvragers niet altijd duidelijk dat dit natuurlijk een zeer beperkte groep betreft. Diegenen die op het moment van verlies van nationaliteit in een ander EU land zouden wonen, werken of studeren. Of die daar destijds bewijsbare toekomst plannen voor hadden. Dit is dan ook waarom mensen die alleen een binding hadden met Nederland, de grote meerderheid dus, uitgesloten zijn van deze evenredigheidstoets. Men komt hier vaak pas achter na een lang proces van bewijstukken leveren, 'juridische' kosten en frustraties. "Nee, Uw bindingen met Nederland worden hierbij niet overwogen".

In gesprekken met leden van de Tweede Kamer was het verassend om te horen dat ook zij onder de indruk waren dat de evenredigheidstoetsing ook voor diegene met alleen een binding met Nederland van toepassing zou zijn. Helaas, dat is niet het geval.

En voor diegenen die wel gebruik maakten (of wilde maken) van hun EU burgerrechten, is het voor velen onmogelijk om na 8 of 10 jaar etc nog oude loonstrookjes, e-mails, documentatie of andere documentatie te vinden om de gevraagde bewijsvoering aan te leveren. En niet alle bedrijven en organisaties in de EU houden zo lang hun administratie aan. Hierbij is de vrijheid van Vrij Verkeer binnen de Europese Unie vaak ook de reden dat men na een lange tijd geen documentatie kan achterhalen. Immers is het in veel EU landen niet noodzakelijk om zichzelf te registreren, en in een goed aantal landen bestaat er ook geen gemeentelijke burgeradministratie zoals in Nederland. Nederlandse ambtenaren verwachten vaak dat andere landen hetzelfde werken als Nederland, en dat is helaas niet zo. Met de soms minimale bewijsstukken die mensen nog kunnen vinden wordt de evenredigheidstoets vaak afgewezen.

We verwijzen hiernaar omdat de juristen en de minister in dit concept wetsvoorstel overige aanpassingen hebben voorgesteld die niet onder het coalitieakkoord vallen. Bij deze zouden we dan ook graag zien dat indien er volgens onze voorstellen geen bredere mogelijkheid wordt gecreëerd voor alle voormalige Nederlanders om onvoorwaardelijk en zonder beperkingen via Optie hun nationaliteit terug te krijgen, dat **(aanvullend voorstel A)** de evenredigheidstoets ook mogelijk zal worden gemaakt m.b.t. alle voormalige Nederlanders. En dat dit ook gebaseerd zal zijn op hun Nederlandse familie relaties, activiteiten, en bindingen met Nederland en/of de EU. Wij stellen voor **(B)** dat er voor het IND werkinstructies komen die zullen stellen dat na een lange periode sinds verlies het aannemelijk en te verwachten is dat niet iedereen een grote hoeveelheid aan bewijsstukken kan overleggen en dat er met coullance naar de bewijsvoering moet worden gekeken. Dit voorkomt onnodige bezwaarprocedures en rechtszaken waarbij later alsnog een redelijk tot groot aantal mensen in het gelijk worden gesteld.

Discriminatie/Wetsongelijkheid

Met de verschillende wetswijzigingen m.b.t. de nationaliteitswetgeving die we sinds de tweede wereldoorlog hebben gezien werd het duidelijk dat de wereld aan het veranderen was. Niet langer zagen andere landen dat nationaliteit beperkt moest blijven tot enkelvoudige nationaliteit bij een persoon en/of familie.

Terwijl andere landen inzagen dat het enkelvoudige nationaliteitsprincipe (dat nog stamt uit de feodale periode van loyaliteit aan een heerser of een koning) in de moderne en globale mobiele wereld niet meer van toepassing is maakte Nederland slechts de hoogstnodige en minimale wetswijzigingen. De Nederlandse wetswijzigingen, voornamelijk die in 1964, 1985, 2003, en 2010,

erkende wel dat men een familie niet moet scheiden door nationaliteit zoals in internationale verdragen werd afgesproken. Desondanks gebeurt het nog steeds dat ook families door de huidige wetgeving in nationaliteit daadwerkelijk van elkaar worden gescheiden.

Het Verenigd Koninkrijk was in 1948 een van de eerste, en Noorwegen in 2019 een van de laatste, Europese/westerse landen die behalve in extreme situaties (oorlog, terrorisme) andere nationaliteiten toestaan. Het zijn nu slechts nog Nederland en Oostenrijk die erg beperkte mogelijkheden hebben en als laatste over de streep getrokken moeten worden. En vanwege de goed bedoelde uitzonderingen die in de Nederlandse wetgeving gemaakt werden bestaat er niet alleen vaak verwarring bij zowel de burger, en de uitvoerende ambtenaar, maar ook een gevoel van discriminatie en wetsongelijkheid.

Vragen van getroffen en die wij krijgen en bij U ter overweging willen voorleggen:

1. Waarom kan een Nederlander die buiten Europa woont wel zijn nationaliteit door Artikel 15 lid 1c, de zogenaamde 13-Jaren Klok, verliezen maar een Nederlander die binnen Europa woont niet? Waarom wordt het Nederlandse geboorterecht op de Nederlandse nationaliteit in Frankrijk wel gehonoreerd, maar in Australië niet? Ik vind dat hier sprake is van discriminatie. Mag men mij zo **discrimineren** over mijn keuze van woon-land, mijn niet-keuze van familie? Is dit niet **wetongelijkheid**?"
2. Waarom moet ik met mijn partner getrouwd te zijn om Frans te worden en Nederlander te mogen blijven (RWN Artikel 15 lid 1a, verlies Nederlanderschap bij het aannemen van een andere nationaliteit zonder tot een uitzondering te behoren). Ik vind dat ik **gediscrimineerd** word omdat wij niet willen trouwen of een partnerschap willen aangaan.
3. Ik heb geen Britse man en ben tijdens Brexit zelf Brits genaturaliseerd omdat er in de krant stond dat er door Nederland een speciale uitzondering gemaakt zou worden. Nu ben ik ineens mijn Nederlandse nationaliteit kwijt omdat de regering heeft besloten om die wetgeving (Rijkswet inperking gevolgen Brexit 35130-(R2119)) wel te accepteren maar niet actief te maken. En mijn vriendin die wel getrouwd is met een Brit mag wel Nederlander blijven. Is er niet nu **discriminatie** naar alleenstaanden? En waarom kan men de wet wel accepteren maar niet activeren?
4. Wij wonen in Argentinië. Mijn vader kwam hier door uitgezonden te zijn, hij woont nog hier. Mijn moeder is na scheiding alleen teruggekeerd naar Nederland. Als trotse Nederlandse familie kwamen we vaak in Nederland en deden aan sinterklaas etc. De rest van de familie die nog in Nederland woont hebben we goed contact mee. We voelen ons ook Nederlands, maar ook Argentijns. Ik ben in Argentinië geboren en heb in Nederland gestudeerd. Mijn eigen 4 kinderen zijn ook in Argentinië geboren en heb ik ook Nederlands geleerd. Vroeger was er een Nederlandse school hier. Ik was me niet bewust van mijn verlies van nationaliteit in de jaren 90 (RWN van 1985, Artikel 15 lid c). In 2004 werd mijn vader door een vriend bij Buitenlandse Zaken in Nederland gewaarschuwd dat ik mijn nationaliteit kon terugkrijgen. Ik ging naar de ambassade en die zeiden dat dit niet kon. De vriend heeft toen de ambassade verteld waarom het wel kon. Ik heb toen samen met mijn 2 oudste kinderen de nationaliteit teruggekregen. Er werd me niks verteld over hoe die nieuwe klok werkte. En toen ik vanwege de economie en verlies van werk niet kon reizen heb ik mijn paspoort niet vernieuwd. Nou ben ik samen met mijn 2 jongste kinderen weer mijn nationaliteit kwijt. De oudste waren al volwassenen, eentje net 18, en die bleven wel Nederlander werd mij verteld. Nu heb ik dus een vader, moeder, en oudste twee kinderen

die Nederlander zijn en ben zelf met mijn jongste kinderen alleen Argentijns. De Argentijnse nationaliteit konden we ook niet opgeven, dat mag hier niet. Ik dacht dat u zei dat de overheid de eenheid van nationaliteit binnen de familie wel toelaat. Maar voor ons dus niet? Wat kunnen we doen om de nationaliteit terug te krijgen? De ambassade zegt dat we eerst een verblijfsvergunning voor Nederland moeten krijgen en daar een jaar wonen, maar ook dat we die niet kunnen krijgen omdat ik niet in Nederland ben geboren. Heb er wel op school gezeten, maar dat is niet voldoende. Ik vind het vooral belangrijk voor mijn kinderen omdat we die ook in Nederland naar school wilden laten gaan. Mijn moeder stond al klaar om daar te helpen. Waarom mogen de oudste wel Nederlander blijven en de jongste niet? Is dat niet **discriminatie** vanwege hun leeftijd? De 18-jarige woont nog steeds bij ons, en ondanks meerderjarigheid zijn wij een hechte familie, inclusief mijn vader. Maar nu dus een familie gescheiden van nationaliteit waardoor mijn oudste kinderen wel in Nederland kunnen studeren etc maar de jongste niet. Ook mijn moeder en familie in Nederland voelen zich erg getroffen hierdoor. Ze zagen er naar uit dat we weer samen zouden zijn. Nu kan dat alleen door vakanties.

Dat verscheidene aanpassingen van de wetgeving voortkwamen uit internationale verdragen die Nederland heeft geaccepteerd, en vaak zelfs de aanstichter toe was, betekent niet dat er geen wetsongelijkheid bestaat. Immers, als het voor de ene mag, waarom dan niet voor de andere? Dat de internationale verdragen resulteerde in uitzonderingen binnen een familieverband, of binnen de Europese Unie, maakt het niet zo dat de alleenstaanden, of diegenen woonachtig buiten de Europese Unie, minder rechten zouden moeten hebben. Dat de verdragen en de daaruit volgende uitzonderingen vanuit goede bedoelingen voortkwamen betekent niet dat er nu mensen zijn die wel degelijk wetsongelijkheid ervaren. Hoogstwaarschijnlijk was de motivatie achter de verdragen en wetswijzigingen niet discriminatie, het tegenovergestelde in onze visie. Maar het eindresultaat is wel dat het nu als discriminatie wordt ervaren.

Men kan in de nationaliteitswetgeving de beperkingen m.b.t. uitzonderingen vanwege een relatie of binnen de EU wonen verwijderen. Dat betekent dat men het hebben van een andere nationaliteit voor alle Nederlanders mogelijk moet maken, ongeacht hun woonland of burgerlijke staat.

Verwarring en Fouten

Dat de wetgeving over de decennia meerde malen kleine en grote tientallen goed bedoelde aanpassingen heeft gehad resulteerde in een complexe wetgeving waarbij we constateren dat ambtenaren bij gemeentes, Buitenlandse Zaken en diplomatieke posten, erg vaak incorrecte informatie geven.

De stelling dat onbekendheid van de wetgeving geen goed excuus is gaat helaas dan ook niet meer op als de overheid zelf de wetgeving niet goed kan uitleggen of zelfs foutief uitlegt. U zag wel uit het laatste verhaal dat het regelmatig voorkwam dat mensen door ambtenaren verkeerd worden ingelicht over hun rechten. Zolang dit op schrift gebeurt kan men zich hier op beroepen en is de overheid wat onwillig toch bereid om die persoon te helpen met het vinden van een oplossing. Maar een oplossing kan helaas wettelijk niet een snelle correctie van nationaliteit zijn. Nergens staat er in de wetgeving dat als het verlies van nationaliteit te wijten is aan de overheid dit retrospectief gecorrigeerd kan worden. We stellen een nieuw wetsartikel voor **(C)**.

Dus, dan gaat de overheid kijken naar oplossingen zoals speciale naturalisaties (RWN Artikel 10 met uitzonderingen op de gebruikelijke voorwaarden) of verblijfsvergunningen etc. Het probleem

is dat veel mensen verbaal aan de balie of telefoon de verkeerde informatie krijgen. En dan als later, soms jaren later, blijkt dat dit verkeerd was dan is het aan de burger om te bewijzen dat het aan de ambtenaar lag. We praten hier voornamelijk over Buitenlandse Zaken. Buitenlandse Zaken stelt dan altijd in eerste instantie naar de getroffen standaard, 'nee wij zijn hier niet voor verantwoordelijk want we geven correcte informatie en maken geen fouten, anderzijds bewijs dit maar eens'. Dat er wel degelijk fouten worden gemaakt is door Buitenlandse Zaken erkend naar de Nationale ombudsman (hun rapport van 2016 en ook nog recente zaken/klachten) en kan ook worden herleid naar veel van de RWN Artikel 10 speciale naturalisaties.

Voorbeeld verwarring

Deze week ontvingen wij nog een voorbeeld van de verwarring en onjuist advies. Betrokkene was zich bewust van de mogelijkheid van verlies en nam contact op met de Nederlandse Consul-Generaal (in een land buiten de EU) alwaar ze om een Verklaring van Nederlanderschap vroeg. De Consul-Generaal nam de overlegde documentatie door en verstreekte een "Verklaring omtrent behoud van het Nederlanderschap o.g.v artikel 15, tweede lid, RWN". Betrokkene werd mondeling bij de overhandiging verteld dat dit de zogenaamde 13-Jaren Klok herstarte. Dit zou dan overeenkomen met Artikel 15 lid 4:

"De periode, bedoeld in het eerste lid, onder c, wordt gestuit door de verstrekking van een verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap dan wel van een reisdocument, Nederlandse identiteitskaart of vervangende Nederlandse identiteitskaart in de zin van de Paspoortwet. Vanaf de dag der verstrekking begint een nieuwe periode van dertien jaren te lopen. Indien het Nederlanderschap is herkegen op grond van artikel 6, eerste lid, aanhef en onder p, begint de periode te lopen op de dag dat de optie is bevestigd."

Echter stond op de verklaring zelf vrijwel bovenaan:

"-NB dit is GEEN verklaring waarmee de 10-jarige verliestermijn van het Nederlanderschap wordt gestuit (artikel 15 lid 4 RWN)-"

Had betrokkene dit niet opgemerkt en het advies van het consulaire personeel gevolgd dan had men dus later het Nederlanderschap kunnen verliezen. Aangezien het hier om een document gaat die met de titel verward kan worden met een gelijksoortige verklaring, was het heel goed mogelijk geweest dat betrokkene het verbale advies van het consulaire personeel ook geloofde en als correct zag. Om dit eventueel jaren later bij verlies te moeten betwisten is dan vrijwel onmogelijk omdat het om verbaal advies ging wat meestal niet meer te bewijzen is. Ook willen we graag opmerken dat op hetzelfde document op de ommezijde van de pagina stond vermeld dat men het verlies kon voorkomen door het tijdig verstrekken van een Verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap. Helaas, zijn we ook bekend met personen die op deze wijze toch de Nederlandse nationaliteit hebben verloren.

Verzoek/voorstel aanvullend wetsartikel

We willen ook in het algemeen opmerken dat zulke verklaringen in het verleden vaak wel geaccepteerd zijn als een "Verklaring van Nederlanderschap" en dat hierdoor die zogenaamde Klok als herstart (gestuit) werd geacht. Veel mensen kregen later daarop dan nogmaals hun Nederlanderschap bevestigd met bijvoorbeeld een nieuw paspoort of wederom een verklaring. Maar niet al te lang geleden was er een uitspraak die stelde dat een Verklaring van Nederlanderschap met een ander doel dan als in Artikel 15 lid 4 niet voldoende zou zijn. Wij stellen dan ook voor **(D)** dat er een nieuw wetsartikel wordt toegevoegd die stelt dat elke Verklaring van Nederlanderschap die de nationaliteit van de persoon op dat moment bevestigde geaccepteerd kan worden als een Verklaring zoals bedoeld in Artikel 15 lid 4. Anders lopen er

vandaag de dag een goed aantal personen rond waarvan de overheid en de personen zelf denken dat ze nog Nederlander zijn, maar dit misschien niet meer zijn.

Hierbij merken we op dat het later vaak niet meer na te gaan is of iemand wel of niet op een juiste manier Nederlander is gebleven. Immers houdt men in het BRP sinds 2014 geen informatie meer bij m.b.t. overige nationaliteiten, en ook is registratie in het RNI vrijblijvend en dus onvolledig. Afgifte van paspoorten worden 11 of 16 jaar bewaard, en het nationaliteitenregister dat hiervoor eigenlijk goed van pas zou komen bewaart alleen informatie m.b.t. Nederlandse Naturalisaties, Opties en Afstand (nationaliteit opgeven). De verklaringen van Nederlanderschap worden volgens de algemene administratieve bewaartermijnen bewaard bij de diplomatieke posten, buitenlandse zaken en gemeentes. We kunnen veel voorbeelden overleggen van personen die hun paspoort zijn verloren (brand, diefstal, verhuizing, of inname bij vernieuwen) en jaren later van de overheid de afgifte niet bevestigd kunnen krijgen en wiens nationaliteit daardoor formeel in het ongewis is. Ondanks dat men nog steeds Nederlander is kan men het dan niet meer bewijzen. Het zou mooi zijn als we de technologie van vandaag de dag goed gebruiken en dit soort relevante informatie/data inderdaad bij het nationaliteitenregister kunnen opslaan. Immers hebben we nu een nationaliteitenregister bij het IND die zelf slechts beperkte informatie bijhoudt en verder afhankelijk is van het (beperkte) BRP, RNI, en bewijsstukken van betrokkene.

Hierbij stellen we dan ook voor **(E)** dat Artikel 22 van het RWN verder wordt uitgebreid. Desondanks, is het voor velen al te laat en soms onduidelijk wat hun nationaliteit status is. De beperkte administratie in het verleden is hierin niet te corrigeren.

We hebben het met dit wetsvoorstel veel over voormalig Nederlanders, maar het is niet ongebruikelijk dat we vanwege deze problematiek met de facto staatloze Nederlanders te maken krijgen. Mensen die hun Nederlanderschap onvoldoende kunnen bewijzen maar volgens de wetgeving nog wel Nederlander zijn, hen wordt een Nederlands paspoort of terugkeer naar Nederland ontzegd. De facto staatloze Nederlanders komen niet vaak voor en dat is met juridisch advies, of adequate consulaire bijstand, meestal wel op te lossen. Maar we hebben voorbeelden van personen die jarenlang zo in het buitenland hebben vastgezeten en niet naar Nederland konden terugreizen omdat consulaire bijstand beperkt bleef. Zolang zijn deze dan dus de facto staatloos.

De grootste groep zijn personen die wel een andere nationaliteit erbij hebben, maar de facto als voormalig Nederlander worden behandeld terwijl zij wettelijk nog steeds Nederlander zijn maar dat onvoldoende kunnen bewijzen. Bij deze groep zien we dat consulaire bijstand en medewerking tot een oplossing zo goed als niet gegeven wordt. Immers is er hier een zekere mate van officiële verwarring over de status van Nederlanderschap en is er onwil, of het niet inzien van de noodzaak, vanwege de andere nationaliteit. Nederlanders die zo hun rechten worden onthouden en slechts als vreemdelingen worden behandeld.

Nationale Ombudsman rapport van 2016

Het werd in 2015, twee jaar na de 2013 golf, zo duidelijk dat het fout ging dat de Nationale Ombudsman een onderzoek startte. Toen men rond de 500 reacties had ontvangen was het de Ombudsman al duidelijk en werd het te veel. Men sloot het reactie proces snel af en begon aan het rapport dat in 2016 werd gepubliceerd. Uit het rapport werd het duidelijk dat er structurele problematiek was in de aanpak van Buitenlandse Zaken en de nationaliteitswetgeving. Er volgden een aantal aanbevelingen die door de overheid gedeeltelijk, en in onze visie onvoldoende, heeft uitgevoerd. We horen heden helaas zelf nog steeds veel van dezelfde klachten over verkeerde of

onvolledige informatie. Ook uit gesprekken met de Ombudsman blijkt dat niet alleen wij als juristen, advocaten, stichtingen, belangenorganisaties, die klachten blijven ontvangen.

Daarbij wordt natuurlijk ook de overheid vaak door de getroffen en benaderd. Maar die krijgen dan vaak alleen een laconieke of overwerkte, “spijtig, dan heeft U pech gehad” te horen.

https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/onderzoek/Rapport%20Verlies%20Nederlanderschap_0.pdf

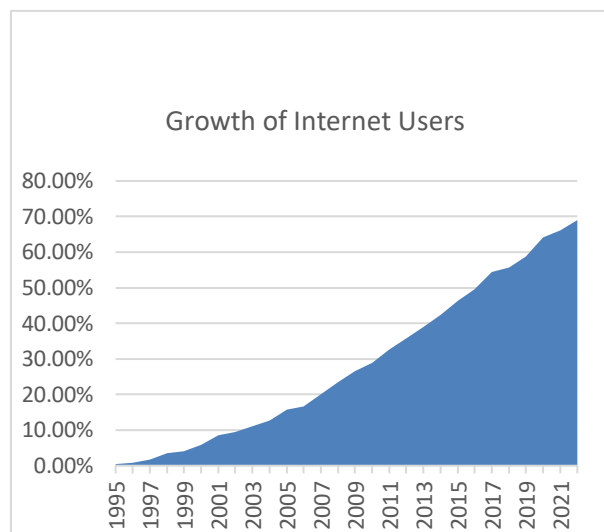
Veel van de verwarring ontstaat door de wetwijzigingen zelf, de ambtenaar die in het verleden en vandaag in al zijn taken niet goed op de hoogte wordt gehouden van wetwijzigingen of diepere werking van de wetgeving. Ook het centraliseren van Consulaire diensten in den Haag resulteerde hierin. Immers zijn de (consulaire) medewerkers op de ambassade nu wat verder verwijderd van het proces. Veel van hun worden plaatselijk ingehuurd (lokale, niet uitgezonden werknemers). Werknemers die een on-the-job training krijgen, in het diepe gegooid worden. Maar ook als men belt naar het Consulaire Contact Centre in den Haag dan blijkt dat de medewerker vaak te onervaren is en niet de juiste kennis heeft. Dit heeft een jurist onder ons ook zelf al verschillende keren kunnen constateren, met de dan ludieke situatie dat de jurist de consulaire ambtenaar moet attenderen op fouten en de juiste wetgeving. De doelstelling van een centrale consulaire dienst is dan ook hierin niet behaald. Het was in het leven geroepen, zo stelde men, zodat men via één call center te bereiken zou zijn en de informatie conform, en hulp effectief, zou zijn. Echter is voor de nationaliteitsvragen meer deskundigheid nodig. Je DigiD niet werkende krijgen is iets anders dan je nationaliteit verliezen. Deskundige hulpverlening is ons inziens dus noodzakelijk in deze.

Buitenlandse Zaken heeft (voorlopig) dan ook de medewerkers geïnstrueerd om beperkte informatie te verstrekken met wat er op de website te vinden is, en mogen niet verder meer adviseren over de nationaliteitswetgeving vanwege de complexiteit. Maar die instructie wordt ook niet altijd opgevolgd. Immers is het de taak van een Consulaire Medewerker om consulaire bijstand/hulp aan de burger te verlenen. We zien dat met medewerking en input door onze organisaties de websites van Buitenlandse Zaken en Rijksoverheid sinds de laatste 2 jaar redelijk zijn verbeterd. Echter helaas, het is moeilijk om publieke informatie zo te brengen dat het iedere persoonlijke situatie duidelijk maakt. Immers moeten we niet alleen naar de huidige wetgeving kijken, maar ook naar historische aspecten. Nog steeds zijn er vandaag de dag ambtenaren en burgers die de gepubliceerde informatie niet goed begrijpen, of waarbij belangrijke aspecten niet vermeld wordt. Geen kennis van de wetgeving is dus in onze optiek wel begrijpelijk. En daarbij een goed excuus om de nationaliteit op redelijke wijze terug te moeten kunnen krijgen.

Dus, er bestaat niet alleen verwarring bij de burger die een vriend of buurman wel met meerdere nationaliteiten ziet, maar de complexiteit van wetgeving zelf creëert situaties die we allen hadden willen voorkomen. Namelijk onbewust en/of ongewild verlies van de Nederlandse nationaliteit. Het zijn niet alleen de voorwaardelijke uitzonderingen, en uitzonderingen op de uitzonderingen, tenzij er aan andere voorwaarden wordt voldaan, in de huidige wetgeving. (Ja, leest U die zin nog maar eens.) Het is ook het feit dat de wetgeving vaak is veranderd. We verwijzen hierbij naar bijvoorbeeld de versies van verschillende klokken. Om de nationaliteit van een persoon te kunnen constateren moeten we niet alleen naar de huidige wetgeving kijken, maar ook naar zijn/haar levensloop en de verschillende wetten die destijds bestonden.

Wetswijzigingen van 1985 en 2003

Met toenemend internet gebruik en social media zien we dat er langzaam over de jaren meer bekendheid is ontstaan over de nationaliteitswetgeving en problematiek. Nederlanders in den Vreemde was bijvoorbeeld in 2010 een van de eerste die via social media Nederlanders waarschuwde en in 2014 hun website publiceerde. Maar, ook vandaag komen we allemaal nog wekelijks, indien niet dagelijks, mensen tegen die verklaren, “dat wist ik niet!”. Of, “helaas had ik dat maar eerder geweten”. Dat de overheid het zo moeilijk heeft om iedereen te informeren, en het voorheen niet echt als hun taak zag, is dan ook wel te begrijpen. Het is niet mogelijk om iedere Nederlander, of voormalig Nederlander, te bereiken en te informeren.

1985

De wetswijziging van 1985 creëerde een nieuwe 10-Jaren Klok, versie 2. De manier waardoor iemand zijn nationaliteit verloor veranderde en omdat veel Nederlanders in den vreemde destijds nog niet eens een computer bezaten, laat staan door de ambassade werden geïnformeerd, verloren veel mensen hun Nederlanderschap vanaf 1995 tot en met de volgende wetswijziging in 2003. De zogenaamde golf van 1995. De vraag hier is, of het redelijk is dat men de wet wijzigde zonder de betrokken mensen hier voldoende over te informeren of tegen onbewust verlies te beschermen? Onze stelling is dat dit dus vanaf 01 Januari 1985 al een problematische situatie was waarbij het automatisme van het verlies als onevenredig beschouwd kan worden. Dit werd later ook erkend.

2003

Naar onder andere de aanleiding van de golf van 1995 zag de politiek in dat de wetgeving van 1985 beter kon en met de wetgeving van 2003 werden meer uitzonderingen op het verlies ingevoerd, maar ook weer een nieuwe Klok met nieuwe voorwaarden. Helaas, ook hier werden wederom Nederlanders niet goed geïnformeerd over de wijzigingen. Ook bij de creatie van de 2003 wetgeving bestond er al de realisatie dat men in de periode 1985 tot 2003 mensen onvoldoende had geïnformeerd en/of tegen onbewust verlies beschermd. Immers kwam er met de overgangsbepalingen (artikel V RRWN) de eenmalige mogelijkheid om binnen 2 jaar de nationaliteit terug te kunnen krijgen.

Maar de fout van 1985 werd herhaald en ook in de periode van 2003 tot 2013 werd men onvoldoende of vaak zelfs verkeerd geïnformeerd. Dit keer dus de golf van 2013. Veel mensen en zelfs ambassades wisten niks van die tijdelijke mogelijkheid van 2 jaar. In het huidige voorstel wordt nogmaals een 2 jaren termijn voorgesteld waarbij mensen hun nationaliteit zouden kunnen terugkrijgen. Maar de motivatie spreekt zich hierin zichzelf tegen, er wordt gesteld dat het onmogelijk is om iedereen te bereiken. En dus worden volgens onze verwachtingen ook dit keer weer vele mensen niet tijdig op de hoogte gebracht. De volgende reactie geeft heel erg goed aan waarom het wederom fout kan gaan:

“Ik had in 2001 mijn Nederlanderschap verloren en kwam er bij mijn paspoortaanvraag in 2002 achter. Ik kreeg van de ambassade niks mee, geen brief of formulier of wat dan ook, ook niet later per post. Omdat ik in Canada was geboren en daar had gewoond was ik mijn nationaliteit kwijt. Zelfs dat ik van 2 jaar tot 23 jaar in Nederland had gewoond maakte

geen verschil. Ik lees nu pas op uw website dat dit komt door die 10 jaren klok. Mijn paspoort werd ingehouden, mocht het niet eens onbruikbaar terugkrijgen. En na 30 minuten vragen en smeken wat ik kon doen werd mij gevraagd om de ambassade te verlaten. Voelde me zo afgewezen. Er was geen medeleven of enige care. In 2004 was ik weer op de ambassade voor een benefiete function, waarvoor ik, of mijn geld, wel welkom was. Er was een nieuwe consul en die hoorde mijn verhaal snel aan en vroeg me de volgende dag terug te komen met kopie van mijn laatste paspoort. Dat was erg aardig en ik was zo hoopvol. Ik had al mijn papieren bij me, van mijn geboorteakte tot diplomatas enzovoorts. Ik vroeg hoe ik de Nederlanderschap citizenship terug kon krijgen. Hij zei dat ik een werkvergunning nodig zou hebben en dan na 5 jaar in Nederland wonen weer Nederlander kon worden. Een werkvergunning kon ik echter niet zo makkelijk krijgen, en ik had jonge kinderen en we besloten om maar in Canada te verblijven. Nu lees ik op die facebook groep dat ik misschien tussen 2003 en 2005 toch mijn nationaliteit terug had kunnen krijgen? Wat kan ik nou doen? Mijn moeder is ouder aan het worden en als enige dochter wil ik haar mantelzorg geven. Mijn bedrijf heeft het goed gedaan en ik kan zelf met vervroegd pension. Dus financieel is het nu allemaal geen probleem. Maar ik wil wel beide citizenships hebben want mijn kinderen zijn nu dus in Canada groot geworden en blijven daar. Mijn kinderen zijn daar eigenlijk dus omdat we praktisch niet terug naar NL konden omdat ik mijn Nederlandse citizenship niet terugkreeg. Was de consul fout, of?"

Maar zelfs als alle ambtenaren vandaag de dag de juiste en correcte informatie zouden geven, dan nog zijn er volgens onze verwachtingen velen die te laat achter de wetswijziging zullen komen. Immers is het zelfs volgens de toelichting bij dit voorstel voor de overheid niet mogelijk om iedereen te bereiken.

Coronavirus/ Covid

Wat heeft Covid er nou mee te maken denken er veel. We wilden ook even uiteenzetten hoe men ongewild het slachtoffer wordt van het automatisme van verlies. Bijvoorbeeld, mensen kunnen het zich financieel niet veroorloven om een nieuw paspoort aan te vragen welke de Klok herstart. Niet iedereen is gezond en kan soms duizenden kilometers naar een ambassade/consulaat reizen. Maar zelfs als men wél kan en wil, kunnen er dingen fout gaan. Hier drie voorbeelden:

- Mevrouw vraagt een Nederlands paspoort aan. De ambassade ontvangt alle documentatie waar men om vraagt. Toch heeft de ambassade nog vragen over de nationaliteit van de reeds overleden vader. De aanvraag duurt zo langer dan normaal. Betrokkene beantwoordt de vragen en levert de verzochte documenten. Na weer bijna 2 maanden wachten worden er wederom nieuwe vragen gesteld en wil men documenten van 30 jaar geleden zien. Voordat betrokkene de documenten kan vergaren verloopt de zogenaamde 10-Jaren Klok versie 3. Betrokkene heeft niet op tijd een paspoort gekregen en ondanks dat de ambassade stelt dat alle documenten in orde zijn is het te laat, ze is niet meer Nederlander.
- Meneer maakt bij een consulaat in de VS een afspraak voor een paspoort aanvraag. Hij heeft alle benodigde documentatie etc. Hij heeft nog opgebeld om te controleren wat hij nodig had vanwege zijn Amerikaanse nationaliteit. Door de start van Covid verplaatst de ambassade de afspraak. Daarna wordt de afspraak geheel afgezegd en verklaart het consulaat gesloten te zijn vanwege covid. Betrokkene heeft zich tijdig bij het consulaat gemeld en verwacht dat dit verder geen probleem veroorzaakt. Wanneer het consulaat hem de afspraak afzegt wordt er niks vermeld over zijn andere nationaliteit of de zogenaamde 10-Jaren Klok versie 3. Als hij na heropening bij de ambassade verwelkomd

wordt, wordt hij met “sorry, heel vervelend” weggestuurd. Hij heeft ondertussen door de omstandigheden buiten zijn schuld zijn nationaliteit verloren. Zijn paspoort werd ingehouden en hij kreeg geen brief of uitleg mee, ook niet later. We horen later dat hij niet de enige was. Niemand wil het zeggen, maar het blijkt dat men voor andere oplossingen heeft gevonden. Het is onbekend of men dit deed door documentatie incorrect te antedateren of via speciale naturalisatie, Artikel 10 RWN. Het lukt betrokkene verder niet om medewerking te krijgen van het consulaat of BZ.

- Een minderjarige jongedame gaat met de ouders mee naar het buitenland. Ze mist Nederland erg en onderhoud contacten met haar vrienden en overige familie. Ze stelt tegen haar ouders dat ze terug wil. De ouders ontzeggen dit haar en stellen dat ze dat later wel kan doen als ze volwassen is en daar wil studeren. Ze krijgt met/via haar ouders de andere nationaliteit maar blijft vanwege uitzonderingen wel Nederlandse. Op 14-jarige leeftijd met schoolkeuzes in overweging vraagt ze haar ouders om al in Nederland te gaan studeren. De ouders vinden haar te jong. De Nederlandse paspoorten gaan 2 jaar later verlopen, daarmee ook de zogenaamde 10-Jaren Klok. De jongedame is niet bekend met de Klok maar wil wel ter voorbereiding van haar toekomstplannen haar Nederlands paspoort aanhouden. De ouders' huwelijk loopt ten einde en men is aan het scheiden. De jongedame verzoekt de ouders om haar Nederlands paspoort te vernieuwen. Een van de ouders is bang dat het kind onttrokken zou worden in de scheiding en weigert (voorlopig) de paspoort aanvraag te ondertekenen. De jongedame neemt zelfstandig contact op met de ambassade en vraagt of ze als 14 of 16-jarige alleen haar paspoort kan vernieuwen. Ze wordt verteld dat dit niet mogelijk is, ondanks haar uitleg van de situatie met vermelding van beide nationaliteiten wordt ze niet gewaarschuwd over het mogelijk verlies. Met 17 jaar geven haar ouders eindelijk toestemming en wordt een paspoortaanvraag voor zowel de moeder en de jongedame ingediend. Deze wordt afgewezen. De ouders hebben hun Nederlandse nationaliteit ondertussen verloren en het minderjarige kind heeft in dat verlies gedeeld. Het is te laat.

Waarin schiet dit voorstel tekort?

“We herzien het automatisme”

In dit voorstel wordt het automatisme in stand gehouden. Het nu politiek gebruik van het woord ‘herzien’ wordt ineens uitgelegd als een aanpassing in plaats van het verwijderen van het automatisme. Namens alle getroffen (vanaf 1985), en toekomstige slachtoffers, vinden wij het onjuist dat er wordt vastgehouden aan het automatisme van verlies. Dit is ook in strijd met het evenredigheidsbeginsel, en in strijd met de intentie van de Tjebbes uitspraak. We zien graag de afschaffing van het automatisme van verlies bij zowel de zogenaamde 13-Jaren Klok versie 1, Artikel 15 lid 1c, alsook bij het aannemen van een andere nationaliteit, Artikel 15 lid 1a.

De gerechtelijke uitspraken en het eerder advies van de Raad van State en de vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid ondersteunt ook het volledig afschaffen van de onevenredigheid van automatisch verlies van de Nederlandse nationaliteit. En dit komt ook overeen met het coalitieakkoord “*maken het voor hen makkelijker het Nederlandschap te behouden naast hun andere nationaliteit*”

“Maak het niet alleen een ‘klein beetje’ makkelijker, maak het praktisch mogelijk.”

Gezien dat de problematiek al sinds 01 Januari 1985 bestaat maak het voor alle voormalige Nederlanders mogelijk en niet alleen “voor degenen die het na 1 april 2003 verloren”. Zie dan ook af van wederom dezelfde fout door een tijdelijk 2 jaren mogelijkheid tot het herkrijgen. Maak het daarnaast voor alle voormalige Nederlanders makkelijk om de Nederlandse nationaliteit terug te krijgen. Dit kan onder andere door aanpassing van Optie RWN Artikel 6 lid 1f.

Huidige Wetgeving en het Automatische van verlies

RWN Artikel 15

1 Het Nederlandschap gaat voor een meerderjarige verloren:

- a. door het vrijwillig verkrijgen van een andere nationaliteit;
- c. indien hij tevens een vreemde nationaliteit bezit en tijdens zijn meerderjarigheid gedurende een ononderbroken periode van dertien jaar in het bezit van beide nationaliteiten zijn hoofdverblijf heeft buiten Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten, en buiten de gebieden waarop het Verdrag betreffende de Europese Unie van toepassing is, anders dan in een dienstverband met Nederland, Aruba, Curaçao of Sint Maarten dan wel met een internationaal orgaan waarin het Koninkrijk is vertegenwoordigd, of als echtgenoot van of als ongehuwde in een duurzame relatie samenlevend met een persoon in een zodanig dienstverband;

Ons voorstel (F):

Verwijder geheel Artikel 15 lid 1a en c. En pas Artikel 6 lid 1f als volgt aan:

Artikel 6

1 Na het afleggen van een daartoe strekkende schriftelijke verklaring verkrijgt door een bevestiging als bedoeld in het derde lid het Nederlandschap:

- f. de vreemdeling die te eniger tijd het Nederlandschap of de staat van Nederlands onderdaan-niet-Nederlander heeft bezeten tenzij hij het Nederlandschap heeft verloren op grond van artikel 14 lid 1, 2, 3, en/of 4. Het tweede en vierde lid zijn niet van toepassing.;

Daarbij zullen enige andere hieraan gerelateerde huishoudelijke wijzigingen de wetgeving een stuk eenvoudiger en redelijker/evenrediger kunnen maken.

U kunt de mogelijkheden tot het herkrijgen van de nationaliteit natuurlijk ook beperken tot 2003 zoals in het coalitieakkoord vermeld. Maar bij dit akkoord ging men ervan uit dat de problematiek vooral ontstond in 2003 met de 10-Jaren Klok versie 3 die op de dag van het coalitieakkoord de huidige wetgeving was. We hebben aangetoond dat de problematiek als sinds 1985 bestond en vandaag de dag nog steeds mensen uit die eerdere periode benadeelt. We kunnen hier voldoende voorbeelden van aanleveren.

Daarnaast, vinden wij het meer dan redelijk dat iemand die spijt heeft van zijn bewuste of onbewuste verlies van nationaliteit de reële en eenvoudige mogelijkheid heeft om de nationaliteit terug te krijgen. In veel landen wereldwijd is dit soms een simpele procedure doormiddel van een eigen verklaring zonder daarbij verdere voorwaarden. Het feit dat de persoon reeds eerder Nederlander was, veelal als Nederlander is geboren, zou voldoende moeten zijn om deze weer terug in de Nederlandse samenleving te verwelkomen.

In een globale wereld waar mensen over de grens wonen, leven en liefhebben, vinden wij het niet meer dan redelijk en evenredig dat men Nederlanders niet automatisch van hun nationaliteit onteigent. We vragen U dan ook om deze overwegingen met de Raad van State, de vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid en de Tweede kamer verder te bespreken om meerdere mogelijke concepten/versies te overwegen.

Onze reactie, punt voor punt

Concept Wetsvoorstel:

Artikel I

1 *Aanpassing van Artikel 6a*

We begrijpen de doelstelling van deze wetswijziging maar vinden de voorgestelde zin te algemeen waardoor ook andere voormalige Nederlanders buiten de doelstelling gelimiteerd worden. Immers betekent dit dan dat diegene die voor andere redenen afstand van het Nederlanderschap heeft gedaan het ook niet meer kan terugkrijgen met behoud van de andere nationaliteit. Bijvoorbeeld een persoon die in het andere land een door nationaliteit beperkte functie wil verkrijgen en daar hiervoor vereist is dat hij de Nederlandse nationaliteit opgeeft. Als hij of zij dan later (na voltooiing van die functie) wederom het Nederlanderschap terug wil krijgen wordt men wederom geforceerd tussen de keuze van vader of moederland. Wij zijn van mening dat het hebben en behouden van een andere nationaliteit in eerste instantie al mogelijk zou moeten zijn. Maar als deze wijziging er zou moeten komen, dan stellen wij voor:

“De vorige zin is ook van toepassing op de vreemdeling als bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder f, als hij binnen twee jaar na naturalisatie afstand van het Nederlanderschap heeft gedaan.”

Een persoon die de Nederlandse naturalisatie passeert onder de voorwaarde van het opgeven van zijn/haar nationaliteit krijgt daar een jaar de tijd voor. Soms blijkt het in uitzonderlijke gevallen dat de autoriteiten in het ander land het opgeven van de andere nationaliteit voor de persoon toch niet op tijd toelaten of verwerken. Het IND geeft de persoon een jaar de tijd, maar kan op bewijs van inspanningen van de persoon wat meer tijd toekennen. Daarom vinden wij dat een periode van twee jaar hieraan koppelen de Nederlandse overheid tijd genoeg geeft om alsnog de Nederlandse nationaliteit in deze situaties te ontnemen. Hierdoor wordt de doelstelling behaald en blijft het effect gelimiteerd tot de personen die tot nu juridisch legaal en creatief gebruik hebben gemaakt van de wetgeving. Wij zijn dit niet eerder tegengekomen maar begrijpen heel goed dat nieuwe Nederlanders ook liever niet de binding met het andere land verbreken. Ook zij hebben daar familie en banden. In feite doet een erg rechts denkende politicus er niet goed aan om de andere nationaliteit te ontnemen. Immers worden deze mensen daardoor ook mogelijkheden om terug te keren en Nederland te verlaten ontnomen. Net zoals dat het nu Nederlanders moeilijk gemaakt wordt om naar Nederland terug te keren door wat sommige omschrijven als “de paspoortafpaktereur”.

2 *Aanpassing van Artikel 15 lid 4.*

Als, zoals wij voorstellen geheel Artikel 15 lid 1c en dus de Klok het automatisme van verlies wordt verwijderd, dan zijn Artikel 15 lid 3 en 4 overbodig en kunnen ook verwijderd worden. De wetgeving wordt dan eenvoudiger een evenrediger. U kunt hierboven lezen waarom wij vinden dat geheel Artikel 15 lid 1c moet worden verwijderd.

3 *Aanpassing van Artikel 16 lid 1.*

Dit vinden wij een zeer menselijke, redelijke en evenredige aanpassing en applaudiseren het initiatief. Bravo! Dit voorkomt dat individuen uit rancune of andere negatieve beweegredenen een van de twee nationaliteiten van een minderjarige afneemt. Het minderjarig kind wordt dit opgelegd zonder enige evenredigheid of toetsing. Behoud van beide nationaliteiten ter bescherming van de rechten van het kind wordt hierbij dus mogelijk gemaakt, heel mooi. We willen wel opmerken dat in ditzelfde voorstel de staat het wel acceptabel vindt dat minderjarigen en volwassenen door automatisme hun nationaliteit blijven verliezen, ook een opgelegd feit

zonder evenredigheid of toetsing. Minderjarigen kunnen delen (Artikel 16 lid 1d) in het verlies van de nationaliteit van de ouder door onder andere de zogenaamde Klok. We vragen ons dan ook af waarom hier de rechten en familiebanden van het kind wel beschermd worden, maar in het overig concept wetsvoorstel niet (voldoende)? Behalve deze vraag en observatie ondersteuning wij deze wijziging natuurlijk.

Artikel II

1 Twee jaar tijdelijke mogelijkheid terugkrijgen nationaliteit

Het is natuurlijk mooi dat er een mogelijkheid komt. Iets is beter dan niets. Maar we vinden dat dit artikel niet voldoet aan de coalitieovereenkomst. Immers werd er daarin geen tijdslimiet geadviseerd/voorgesteld. Ook heeft U hierboven kunnen lezen dat 2 jaar onvoldoende is waardoor we verwachten dat veel mensen wederom buiten hun schuld te laat zullen zijn. Het is een niet voldoende werkende oplossing. We stellen dan ook voor dat Artikel 6 lid 1f aangepast wordt zoals hieronder vermeld onder voorstel **(F)**.

1985

Ook heeft U al hierboven kunnen lezen dat wij vinden dat de voormalig Nederlanders van voor 2003 niet voldoende zijn overwogen. We vinden dan ook dat de datum van 01 april 2003 willekeurig is gekozen en de voormalig Nederlanders verdeelt in twee groepen met dezelfde problematiek, waardoor er ook sprake kan zijn van rechtsongelijkheid. We stellen dan ook voor dat als het concept of het wetsvoorstel in latere fase alsnog wordt aangepast, dat men minimaal de datum per 01 januari 1985 overweegt. Maar liever wordt dit niet beperkt tot enige datum, en verwijzen wij naar ons voorstel van de aanpassing van Artikel 6 lid 1f.

De eventuele beredenering dat hierdoor ineens veel meer aanvragen te verwachten zijn is slechts beperkt juist. Wij meten dat uit de mensen die ons benaderen al zoekende naar een oplossing om het Nederlanderschap terug te krijgen. In onze ervaring is de groep met verlies sinds 2003 die de nationaliteit terug wil de grootste. Er zijn zeker een redelijk aantal, we schatten in zo'n drie- a zeshonderd, van de periode 1985-2003, personen die dit ook willen. Maar hoe langer geleden men de nationaliteit heeft verloren hoe meer men gedesillusioneerd is en/of een ander leven heeft moeten opbouwen. Echter de behoefte aan het Nederlanderschap blijft voor een aantal altijd wel bestaan.

2 Huishoudelijke aanpassingen m.b.t. het vorig artikel.

Dit is onnodig mits ons voorstel tot de eenvoudige aanpassing van Artikel 6 lid 1f wordt geïmplementeerd.

Artikel III

Huishoudelijk artikel dat acceptabel is.

(op de volgende bladzijde volgen onze aanvullende voorstellen)

Nieuw Artikel (ons eigen aanvullend voorstel A)

Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

De tekst van Artikel 6 onder lid 1p zal worden vervangen met:
de vreemdeling die het Nederlandschap van rechtswege heeft verloren, indien op dat moment redelijkerwijs voorzienbaar was dat dit tot onevenredige gevolgen uit het oogpunt van familie en overige bindingen met Nederland of het Unierecht zou leiden. De verkrijging geschiedt met terugwerkende kracht tot en met het moment waarop het Nederlandschap verloren ging. Het tweede en vierde lid zijn niet van toepassing.

Nieuw Artikel (ons eigen aanvullend voorstel B)

Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

Aan Artikel 6 wordt een lid 10 toegevoegd, luidende:

Voor de toetsing van onevenredige gevolgen zoals vermeld in lid 1, onder p, zal met coudance worden overwogen of na verloop van tijd de bewijsvoering voldoende is, en eigen verklaringen of verklaringen van derden met een gelijkmatige overweging zal worden geaccepteerd.

Nieuw Artikel (ons eigen aanvullend voorstel C)

Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

Aan het eerste lid wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel p door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

q. de vreemdeling die het Nederlandschap van rechtswege heeft verloren, indien het verlies van het Nederlandschap het gevolg was van fouten of foutieve verstrekte informatie door personeel van een overheidsinstantie. De verkrijging geschiedt met terugwerkende kracht tot en met het moment waarop het Nederlandschap verloren ging. Het tweede en vierde lid zijn niet van toepassing. Geen leges kunnen van de vreemdeling vereist worden.

Nieuw Artikel (ons eigen aanvullend voorstel D)

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

Aan Artikel 15 wordt een lid 5 toegevoegd, luidende:

De verklaring omtrent het bezit van het Nederlandschap bedoeld in het vierde lid betreft elke verklaring, verstrekt sinds 01 april 2003, van een tot uitreiking bevoegde autoriteiten in de zin van de paspoortwet, waarbij het Nederlandschap van de meerderjarige is bevestigd en/of vastgesteld, ongeacht de reden van verstrekking van de verklaring. Deze verklaringen van Nederlandschap kunnen worden geaccepteerd als een verklaring omtrent het bezit van het Nederlandschap.

Nieuw Artikel (ons eigen aanvullend voorstel E)

Artikel 22 wordt als volgt gewijzigd:

Aan het eerste lid wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel d door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

e. de afgifte gegevens van reisdocumenten, Nederlandse identiteitskaarten of vervangende Nederlandse identiteitskaarten in de zin van de Paspoortwet, aan personen met ook een andere nationaliteit, alsook de afgifte gegevens van verklaringen van Nederlandschap in de zin van Artikel 15 onder het vierde en vijfde lid.

Nieuw Artikel (ons eigen voornamelijk en Meest Geprefereerde voorstel F)

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid onderdeel a wordt verwijderd.
2. Het eerste lid onderdeel c wordt verwijderd.
3. Het eerste lid onderdeel b wordt onderdeel a.
4. Het eerste lid onderdeel d wordt onderdeel b.
5. Het eerste lid onderdeel e wordt onderdeel c.
6. Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:

De tekst van Artikel 6 lid onder 1f zal worden vervangen met:

f. de vreemdeling die te eniger tijd het Nederlanderschap of de staat van Nederlands onderdaan-niet-Nederlander heeft bezeten tenzij hij het Nederlanderschap heeft verloren op grond van artikel 14 lid 1, 2, 3, en/of 4. Het tweede en vierde lid zijn niet van toepassing.;

Ideale Oplossing

De ideale oplossing die wij dus voorstellen is automatisch verlies (Art 15 lid 1a en 1c) verwijderen en het toestaan dat alle voormalig Nederlanders hun nationaliteit op eenvoudige wijzen kunnen terugkrijgen via een aangepast Artikel 6 lid 1f:

Artikel 6

- 1 Na het afleggen van een daartoe strekkende schriftelijke verklaring verkrijgt door een bevestiging als bedoeld in het derde lid het Nederlanderschap:
 - f. de vreemdeling die te eniger tijd het Nederlanderschap of de staat van Nederlands onderdaan-niet-Nederlander heeft bezeten tenzij hij het Nederlanderschap heeft verloren op grond van artikel 14 lid 1, 2, 3, en/of 4. Het tweede en vierde lid zijn niet van toepassing.;

Artikel 15

- 1 Het Nederlanderschap gaat voor een meerderjarige verloren:
 - a. door het afleggen van een verklaring van afstand;
 - b. door intrekking door Onze Minister van het besluit waarbij het Nederlanderschap is verleend, welke kan plaatsvinden, indien de betrokkene heeft nagelaten na de totstandkoming van zijn naturalisatie al het mogelijke te doen om zijn oorspronkelijke nationaliteit te verliezen;
 - c. door intrekking door Onze Minister van het besluit waarbij de verkrijging van het Nederlanderschap is bevestigd, welke kan plaatsvinden, indien de vreemdeling als bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder e, heeft nagelaten na de verkrijging van het Nederlanderschap het mogelijke te doen om zijn oorspronkelijke nationaliteit te verliezen.

Natuurlijk zijn er veel verwijzende en gerelateerde artikelen en moet er met onze voorgestelde wijzigingen nog de nodige huishoudelijke bijkomende wijzigingen plaatsvinden. Ook de formulering van de voorgestelde wetwijzigingen. Schrijvende wetgevingsjurist zijn is een vak apart en natuurlijk zal men bij Justitie de voorstellen verder weten te stroomlijnen en fatsoeneren. Met onze voorstellen en deze reactie hebben wij U duidelijk proberen te maken waar het volgens ons beter en/of anders kan.

Terugkeren naar Nederland of langere periode in Nederland kunnen verblijven

We willen ook even graag refereren naar het huidige Artikel 6 lid 1f dat het nu al mogelijk maakt om de nationaliteit terug te krijgen mits men aan bepaalde voorwaarde voldoet. Echter zijn de voorwaarden voor vele een groot struikelblok en vaak praktisch onmogelijk.

Huidig Artikel 6 lid 1

Na het afleggen van een daartoe strekkende schriftelijke verklaring verkrijgt door een bevestiging als bedoeld in het derde lid het Nederlandschap:

f. de meerderjarige vreemdeling die te eniger tijd het Nederlandschap of de staat van Nederlands onderdaan-niet-Nederlander heeft bezeten en in het Europese deel van Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten of de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba tenminste één jaar toelating voor onbepaalde tijd en hoofdverblijf heeft tenzij hij het Nederlandschap heeft verloren op grond van artikel 15, eerste lid, onder d of e;

Er zijn een redelijk aantal voormalig Nederlanders die niets liever willen dan terugkeren naar Nederland, alwaar ze zich vaak bij ouders of kinderen willen voegen voor een middellange of langere periode. Veelal niet om blijvend te wonen, maar om bijvoorbeeld 5 of 8 maanden voor een ouder of nieuwgeboren (klein)kind zorg te dragen. Maar als je niet meer Nederlander bent dan kan je als buitenlander geen verblijfsvergunning krijgen voor tijdelijke mantelzorg etc. Het is natuurlijk niet alleen mantelzorg dat voormalig Nederlanders met hun buitenlandse spaarrekeningen naar Nederland brengt. Ongeacht dat je jezelf financieel kan verzorgen en een privé gezondheidsverzekering kan veroorloven, etc. is het maximale wat wordt toegestaan 90 dagen verblijf binnen elke 180 dagen. Dus een aaneengesloten verblijf in Nederland betekent dat je na 90 dagen eerst een verdere 90 dagen buiten de Schengen landen (de meeste EU landen) moet wegblijven voordat je terug kan komen voor je familie/privé leven.

Het is voor voormalig Nederlanders wel mogelijk om een verblijfsvergunning voor een niet tijdelijk doel aan te vragen. Dat geeft rechten op langdurig verblijf en hiervoor moet je dan ook in Nederland gaan wonen. Niet iedereen kan dat, maar er zijn ook een aantal voormalig Nederlanders die daar gebruik van zouden willen maken en ook (financieel) kunnen verhuizen. Echter, wordt er hier wel een verschil gemaakt tussen diegene die in Nederland zijn “geboren en getogen” en diegene die in het buitenland zijn geboren en/of getogen. Dit houdt in dat de immigratie regelingen hier daadwerkelijk discrimineren tussen allochtonen en autochtonen. Terminologie die in Nederland al herzien is. Tegenwoordig praten we over “personen met een migratieachtergrond”. Als de wetgeving en immigratieregelingen hier nog steeds een onderscheid in blijft maken dan komt het er op neer dat we personen met een migratieachtergrond liever niet terug het land in willen hebben, ondanks dat ze Nederlanders waren.

Zulke regelgeving wordt door het IND voornamelijk strikt toegepast, en als je in plaats van een Nederlandse geboorteakte en diploma's, bindingen met Nederland wil aanvoeren dan wordt dit vaak afgewezen. De beslissingsambtenaar heeft een zekere discretie om te bepalen wat wel en niet voldoende binding met Nederland is. Of wat wel of niet voldoende bewijs daarvan is. Maar afwijzing is de norm die we zien.

Ik geef U een voorbeeld van een jongeman die in Nederland is geboren uit twee Nederlandse ouders. Met zijn blonde haren, blauwe ogen en bolle wangetjes is hij als 2-jarige met de ouders

naar net over de grens in België verhuist. Daar groeide hij part time op, want vader had een bedrijf in Nederland, en zijn moeder winkelde liever 5 minuten over de grens in Nederland. Hij leerde in Nederland zwemmen, voetbalde in Nederland, ging in Nederland naar de bibliotheek, maar inderdaad sliep vele nachten in België. Met 16 jaar namen zijn ouders hem mee naar Australië. Zijn school in Australië afgemaakt kon hij met 20 als buitenlander niet zo makkelijk een baan vinden. Er bestond een onofficiële preferentie voor mensen met de Australische nationaliteit. Onbewust verloor hij zijn Nederlandse nationaliteit bij het Australiër worden. Vader en moeder keerde terug naar Nederland, maar de jongeman was inmiddels volwassen. Bij de grens kwam hij erachter geen Nederlander meer te zijn. Het plan was dat hij van zijn ziekelijke vader het bedrijf in Nederland zou overnemen. Dus moest hij de bedrijfsvoering wel eerst in Nederland kunnen leren en uitvoeren. Toen hij in Nederland de verblijfsvergunning aanvraag werd dit afgewezen omdat hij niet in Nederland was getogen. Ondanks de vele bindingen met Nederland, was deze jongeman dus toch niet welkom om als voormalig Nederlander een jaar in Nederland te wonen om zo weer via Artikel 6 lid 1f Nederlander te worden. Dit is dan ook een van de vele redenen dat wij graag een drastische herziening van zowel de nationaliteits- alsook de immigratie-regelgeving hieromtrent zien.

Overige oplossingen

Mocht in de politiek besloten worden dat verlies van nationaliteit, in tegenstelling tot de rest van de ontwikkelde en moderne wereld, toch moeten blijven bestaan, dan kan dit natuurlijk niet een automatisch karakter hebben. We verwijzen hierbij nogmaals naar de Tjebbes uitspraak. Automatisch verlies van Nederlanderschap is net zo onevenredig als automatisch verlies van het Unieburgerschap. Dus, RWN Artikel 15 lid 1a en 1c kunnen niet in stand worden gehouden en zullen, indien niet verwijderd, aangepast moeten worden. Dit kan bijvoorbeeld door het Nederlanderschap in stand te blijven houden tot een volgend paspoort aanvraag of inschrijvingsverzoek in Nederland. Dan kan daarbij een evenredigheidstoets plaatsvinden. Dit is zeker geen mooie oplossing, en of het wetstechnisch ook mogelijk is en kan en/of mag zal nog moeten worden uitgezocht. Maar dat is een alternatief waar verder naar gekeken zou kunnen worden.

Echter, wij zijn van mening dat Nederland wel degelijk een modern, welvarend, en moreel juist land is, en begrijpt waarom het verwijderen van automatisch verlies, zoals in ons voorstel hierboven, wettelijk en menselijk de juiste keuze is.

(Oproep en ondertekening op de volgende bladzijde)

Oproep tot verdere consultatie en overleg

Nederlanders in den Vreemde, de Stichting GOED, Habsburg Legal Services en enige medeondertekenaars zijn bereid om gesprekken aan te gaan met het ministerie van justitie, leden van de tweede en eerste kamer, en overige partijen. We werken graag constructief mee aan een adequate oplossing voor alle (voormalige) Nederlanders in den Vreemde.

We zouden naast deze consultatie graag (mondeling) een briefing aan de Tweede Kamer willen geven om de problematiek uiteen te zetten en oplossingen te overwegen. Aangezien wij geen politici of lobbyisten zijn, zijn we minder bekend met hoe dit vorm zou kunnen krijgen en hiervoor afhankelijk van Uw uitnodigingen. Dit kan formeel als onderdeel van dit wetsvoorstel zijn. Of formeel of informeel vanuit (leden van) de Raad van State, de vaste Commissie voor Justitie en Veiligheid, de Tweede Kamer, politieke partijen, Tweede of Eerste Kamer leden, etc. Wij staan bereid en hopen U hierin verder te kunnen bijstaan. Dit zijn belangrijke beslissingen die niet alleen voormalig Nederlanders aangaan, maar alle Nederlanders zoals U en wij.

Op Uw verzoek zijn bij deze reactie op de internetconsultatie geen persoonsgegevens vermeld. Situaties en reacties van derden zijn geanonimiseerd.

Met vriendelijke groet,

Kris von Habsburg, Specialist Nationaliteitswetgeving (jurist) namens Nederlanders in den Vreemde en Habsburg Legal Services.

Antoniëtta Sgherzi, voorzitter namens de Stichting GOED (Grenzeloos Onder Een Dak)

Anton Kleijweg, advocaat namens Advocatenkantoor Kleijweg

Arend van Rosmalen, jurist bij Mynta Law

Erwin Dingenouts, advocaat

Marianne Rinkes, advocaat

Wytzia Raspe, Juridisch Adviseur

Prof. Dr. Arjen Leerkes, Professorial fellow UNU-Merit/ Maastricht University en Universitair Hoofddocent Sociologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam

Willem van Hoorn, Executive Director at Exscientia

